

Preporuke za unaprijeđenje rada Agencije za sprječavanje korupcije tokom 2017. godine

Preporuka 1: Unaprijediti informisanost javnosti o aktivnostima ASK u dijelu provjere izvještaja o prihodima i imovini, na način što će na kvartalnom nivou objavljivati:

- koliko je izvještaja o prihodima i imovini ASK iskontrolisala tokom izvještajnog perioda;
- kod kojih javnih funkcionera i državnih službenika ASK nije pronašla nepravilnosti u prijavljenim prihodima i imovini;

Obrazloženje: Imajući u vidu da stav 2 člana 39 Zakona o sprječavanju korupcije propisuje "Odluka iz člana 38 stav 2 ovog zakona, objavljuje se na internet stranici Agencije, pri čemu se u odluci kojom se utvrđuje da javni funkcioner **nije povrijedio odredbe ovog zakona** koje se odnose na sprječavanje sukoba interesa u vršenju javnih funkcija, ograničenja u vršenju javnih funkcija, poklone, sponzorstva i donacije i izvještaje o prihodima i imovini javnih funkcionera **ne objavljuje njegovo ime i prezime i funkcija bez saglasnosti javnog funkcionera na koga se odluka odnosi**", Agencija bi po izvršenoj kontroli trebalo da traži saglasnost ovim funkcionerima da objavi odluke. Agencija bi trebalo da nakon traženja saglasnosti objavi informaciju o tome kojim je funkcionerima i državnim službenicima tražila saglasnost i koji su od njih saglasnost dali, a koji ne.

- kod kojih javnih funkcionera i državnih službenika je ASK pronašla nepravilnosti u prijavljenim prihodima i imovini sa naznačenom vrstom nepravilnosti kod svakog javnog funkcionera i državnog službenika pojedinačno;
- vrstu mjere iz svoje nadležnosti koju je Agencija preduzela za svaku utvrđenu nepravilnosti i za svakog javnog funkcionera i državnog službenika pojedinačno (izdavanje mišljenja, zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka itd.);
- informaciju o ishodu mjere/prekršajnog postupka za svaku utvrđenu nepravilnosti i za svakog javnog funkcionera i državnog službenika pojedinačno, **po okončanju postupka.**

Obrazloženje: Poslednje tri informacije se već objavljuju u različitim dokumentima na internet stranici Agencije. Objavljivanje ovako sistematizovanih podataka, u vidu tabelarnog prikaza u okviru kvartalnih Izvještaja o radu Agencije, unaprijediti bi transparentnost rada Agencije i učinilo vidljivijim njene rezultate, te olakšalo uvid u stanje u oblasti provjere imovinskih kartona svim zainteresovanim stranama. objaviti u vidu tabelarnog prikaza u okviru kvartalnih Izvještaja o radu Agencije. Ovo bi takođe i olakšalo praćenje da li su funkcioneri i službenici za koje je utvrđena određena vrsta nepravilnosti adekvatno sankcionisani.

Preporuka 2: Intenzivirati rad Agencije na pripremama za iniciranje izmjena Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. Izmjenama Zakona predložiti da se Agenciji omogući kontrola sadržaja (u smislu zakonitosti budžetskih rashoda), a ne samo prikupljanje i objavljivanje informacija koje su organi vlasti dužni da joj dostavljaju (analitičke

kartice, putni nalozi itd.).

Obrazloženje: Godinu dana nakon početka primjene Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, a naročito imajući u vidu da je prva godina primjene bila i izborna godina, Agencija je identifikovala problematična zakonska rješenja čija je primjena sporna kao i pitanja koja postojeći Zakon ne tretira. Stoga Agencija treba da intenzivira rad na pripremi **analize stanja** kao polazne osnove za izmjene Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i da je formalno uputi nadležnim organima kako bi oni inicirali izmjene Zakona. Izmjene Zakona naročito bi trebalo da idu u pravcu davanja Agenciji nadležnosti za kontrolu sadržaja podataka koje joj organi vlasti podnose. Insistiramo na tome da se procedura izmjena organizuje u skladu sa Uredbom o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave.

Preporuka 3: Agencija za sprječavanje korupcije da inicira saradnju sa Agencijom za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, kako bi zajednički uspostavili sistem objavljivanja podataka o donacijama i sponzorstvima političkim subjektima koji bi omogućio razlikovanje pojedinaca sa istim imenom i prezimenom koji su donirali političkim partijama, ali istovremeno obezbijedio poštovanje Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

Obrazloženje: Podaci o donacijama i sponzorstvima političkim subjektima koji se trenutno objavljuju ne omogućavaju razlikovanje pojedinaca koji daju donacije političkim subjektima. Na primjer, u 2016. godini, lice sa istim imenom i prezimenom kao direktor Agencije za sprječavanje korupcije donirao je DPS-u 2.000 eura, a javnost je, na osnovu podataka koje Agencija objavljuje, bila onemogućena da sazna da li je donaciju izvršio sam direktor. Kako se ovakvi slučajevi, koji bacaju sumnju na postojanje sukoba interesa, ne bi ponavljali, potrebno je da ASK zajedno sa AZLP utvrdi koji je to obi mi vrsta informacija koji se može objaviti, a koja bi omogućila razlikovanje donatora i, u krajnjem, razriješila sumnju o postojanju sukoba interesa.

Preporuka 4: Unaprijediti sistem zaštite zviždača u Crnoj Gori na način što će se izmijeniti Zakon o sprječavanju korupcije u dijelu koji se odnosi na zaštitu zviždača.

Obrazloženje: Zakon o sprječavanju korupcije ne uređuje brojna pitanja iz oblasti zaštite zviždača. Takav jedan primjer je status "lica povezanog sa zviždačem" - na osnovu čega se dodjeljuje ovaj status, da li on podrazumijeva neku vrstu zaštite, koja su njegova prava i obaveze u postupku po prijavi zviždača itd. Takođe, Zakon ne uređuje ni vrstu i način pružanja pravne zaštite licu kome Agencija dodijeli status zviždača. Kako bi se obezbijedila adekvatna zaštita i povećalo povjerenje potencijalnih zviždača u Agenciju i cjelokupan sistem njihove zaštite, potrebno je da pomenuta pitanja budu adekvatno riješena.

Preporuka 5: Izmijeniti Poslovnik o radu Savjeta Agencije za sprječavanje korupcije na način što će se ponovo omogućiti praćenje sjednica Savjeta od strane posmatrača nevladinih organizacija koji su se uredno prijavili za praćenje sjednice.

institut alternativa

Obrazloženje: Kako bi se omogućilo nezavisno i objektivno praćenje rada Agencije i istraživačke aktivnosti nevladinih organizacija, potrebno je da Savjet Agencije ponovo otvori svoje sjednice za praćenje/posmatranje od strane predstavnika nevladinih organizacija, bez obaveze učešća u radu sjednica, kako je to bio slučaj tokom 2015. godine kada su sve sjednice Savjeta ASK, osim jedne, po pravilu bile otvorene za javnost. Podsjećamo da je Savjet Agencije u 2015. godini održao 13 sjednica, od kojih je samo jedna – ona kojoj su održani intervjui sa kandidatima za direktora ASK, bila zatvorena za javnost. U 2016. godini, Savjet ASK održao je 22 sjednice, od čega je osam bilo otvoreno za novinare, snimatelje i reportere. Samo jedna, 20. sjednica, bila je otvorena za praćenje od strane predstavnice Instituta alternativa, dok su sve ostale sjednice bile zatvorene za praćenje od strane predstavnika nevladinih organizacija.

Dodatno, saopštenja sa sjednica Savjeta, kao i zapisnici, sadrže samo tehničke informacije o tome ko je prisustvovao sjednici, koji je dokument razmatran i da li je on usvojen ili ne. Takođe, zapisnici sa sjednica usvajaju se i objavljuju sa zakašnjenjem, ponekad i od mjesec dana. O brojnim pitanjima koje je Savjet razmatrao i načinu na koji je o njima diskutovao, javnost je bila obavještena od strane člana Savjeta iz reda nevladinih organizacija ili drugih lica koja su učestvovala u radu sjednice Savjeta (poput poslanika Mladena Bojanića u slučaju Patricije Pobrić). Dodatno, sjednice srodnih tijela u regionu, poput Odbora Agencije za borbu protiv korupcije Republike Srbije, po pravilu su otvorene za javnost, kao i sjednice Skupštinskih odbora crnogorskog Parlamenta, te bi po uzoru na njih i Savjet ASK trebalo da svoje sjednice ponovo otvori za predstavnike nevladinih organizacija.

Preporuka 6: Objaviti Planove integriteta i izvještaje o sprovođenju Planova integriteta svih organa vlasti koji su dužni da ih sačinjavaju na internet stranici ASK.

Obrazloženje: Imajući u vidu da su organi vlasti dužni da Agenciji dostavljaju Planove integriteta, te da je Agencija u posjedu ovih Planova, trebalo bi da ih objavljuje na svojoj internet stranici, u okviru sekcije Integritet. Time bi se svim zainteresovanim stranama olakšala pretraga i informisanje o planovima integriteta organa vlasti, jer bi se izbjeglo pretraživanje preko 600 internet stranica organa vlasti koliko ih je dužno da sačinjava i dostavlja planove integriteta.

Dodatno, organi vlasti su dužni, prema Zakonu o sprječavanju korupcije, da Agenciji dostave i izvještaje o sprovođenju planova integriteta do 15. aprila tekuće za prethodnu godinu. Međutim, prema istom zakonu, Agencija sačinjava Izvještaj o donošenju i sprovođenju planova integriteta u organima vlasti, ali tek krajem godine jer je, prema zakonu, ovaj izvještaj sastavni dio godišnjeg izvještaja o radu Agencije. Kako bi se izbjeglo desetomjesečno čekanje na ovaj izvještaj, Agencija treba da objavi individualne izvještaje organa vlasti o sprovođenju planova integriteta na svojoj internet stranici odmah po prijemu od strane organa vlasti, čime bi se javnosti omogućilo blagovremeno informisanje o ovoj temi.

Preporuka 7: Formirati novu sekciju na internet stranici Agencije gdje će se objavljivati informacije koje je Agencija dužna da proaktivno objavljuju u skladu sa članom 12 Zakona o

institut alternativa

slobodnom pristupu informacijama (“Sl. list Crne Gore”, br. 44/12).

Obrazloženje: Kao organ vlasti koji je obveznik primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama, Agencija je dužna, da u skladu sa članom 12 ovog zakona objavi sledeće informacije:

- 1) vodič za pristup informacijama;
- 2) javne registre i javne evidencije;
- 3) programe i planove rada;
- 4) izvještaje i druga dokumenta o radu i stanju u oblastima iz svoje nadležnosti;
- 5) nacрте, predloge i konačne tekstove strateških dokumenata i planova i programa za njihovo sprovođenje;
- 6) nacрте i predloge zakona i drugih propisa, kao i mišljenja eksperata na te propise;
- 7) pojedinačne akte i ugovore o raspolaganju finansijskim sredstvima iz javnih prihoda i državnom imovinom;
- 8) spisak državnih službenika i namještenika, sa njihovim službeničkim i namješteničkim zvanjima;
- 9) spisak javnih funkcionera i liste obračuna njihovih zarada i drugih primanja i naknada u vezi sa vršenjem javne funkcije;
- 10) rješenja i druge pojedinačne akte koji su od značaja za prava, obaveze i interese trećih lica;
- 11) informaciju kojoj je po zahtjevu pristup odobren.

Kako bi olakšala pretraživost i praćenje objavljivanja ovih informacija, potrebno je da Agencija otvori posebnu sekciju na svojoj internet stranici – slobodan pristup informacijama, na kojoj bi objavila sva ova dokumenta, a naročito **informacije kojima je po zahtjevu za slobodan pristup informacijama pristup odobren.**